

צ'בזטי מזהר"ן

קמא
דף קטז.

עם
ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה רלב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(חי"מ שמו שמה)

מאמר בשעה שאומר הללו את ה' מן השמים

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

בשעה שאומר הללו את ה' מן השמים וכו' הללוהו כל מלאכיו וכו' ראוי להאדם להתעורר להתפלל בחיות
והתלהבות גדול מאחר שהאדם בתפלתו הוא קורא לכל המלאכים והשרפים והאופנים וחיות הקדש ולכל
העולמות ומצוה ופוקד עליהם להללו ולשבחו יתברך: (קל"מ השלם)

שיחות

אין

לקוטי הלכות

אין

הקדמה

בדרך כלל פסוקי דזמרא כשמן כן הם לשון מלאכת זמרה ומקצין את הקליפות, כי הן שבח והלל להקב"ה הפך
הקליפות שכל מהותן הסתרת האמת של מציאות ה' כוחו פעולותיו והשגחתו בעולם. וכשאנו משבחים אותו,
ובפרט בשירי דוד המלך (חי וקים) שכל מהותו היא תיקון גילוי מלכות ה' בעולם, עד שנעשה רגל רביעית
במרכבה כשעמד בניסיון השפלתו בתכלית ההשפלה¹ ולא עלה על דעתו שהמקל מכה אלא יחס הכל
להקב"ה והחזיר את כל המלכות רק אליו ית. עי"ז אנו מגלים ומפרסמים בקול גדול בכל מקום, שה' הוא
האלקים, הוא בעל הכוחות² כולם הפועל את כל הפעולות המשתנות.

כאן וכן בתורה רלא הקודמת מבאר רבנו שבפסוקי דזמרא גם מתגלה כח של כל יהודי להשתתף בהנהגת
הבריאה ולצוות על כל פרטי הבריאה מהדומם צומח חי מדבר עד גלגלי הרקיע והמזלות וככבים להלל
ולשבח את הקב"ה ולגלות כבודו ולהביא את הבריאה לתכליתה כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

עד כאן ההקדמה

*

תורה רלב [י]

בשעה שאומר יהודי בפסוקי דזמרא של תפילת שחרית מזמור קמח/י³ בתהלים הללו את ה' מן השמים וכו' הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו וכו' [י] וכן עד סוף הפרק. אזי האדם קורא

ד' אייר תשפ"ה ירושלים

³ עיין זוהר ח"ב דף קז: ושם גם מבואר שזכה להיות רגל רביעית במרכבה – (וראו דמלתא, מלכותא דלעילא דאיהו אתעביד רגלא רביעאה למרכבתא עלאה, ואתקרי בת שבע, על אבן אחת שבעה עינים) ועיין לק"ה תפילין ה' לד וזה בחי' דוד ברגל רביעית של המרכבה. ועיין זוהר וישלח פט: ובלק רי: וספר שמירת הלשון ח"א שער התבונה פרק ו'.

¹ זה פירוש השם אלקים כי אל פירושו כח כמ"ש לבן ליעקב "יש לאל ידי לעשות עמכם רע". ואלהים הוא לשון רבים של אל. על כן להבדיל עי"ז נקראת אלהים אחרים כי הם מייחסים את כל הכוחות לאללים אבל אנו מייחסים את כל הכוחות לה', שם הויה שאין לנו תפיסה בו רק שהוא מעל הזמן היה הוה ויהיה, והוא הפועל את כל הכוחות בשם אלקים, דהיינו כל הכוחות כולם.

² לא ידוע מתי וחיוב נאמרה תורה זו

⁴ תהילים פרק קמח (א) הללוהו הללו את ידו מן השמים הללוהו במרומים: (ב) הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל (צבאו) צבאיו: (ג) הללוהו שמש וירח הללוהו כל בוכבי אור: (ד) הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים: (ה) הללו את שם ידו כי הוא צוה ונבראו: (ו) ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור: (ז) הללו את ידו מן הארץ תנינים וכל תהמות: (ח) אש וברד שלג וקיטור רוח סערה עשה דברו: (ט) ההרים וכל גבעות עץ פרי וכל ארזים: (י) התיזה וכל בהמה רמש וצפור כנף: (יא) מלכי ארץ וכל לאמים שרים וכל שפטי ארץ: (יב) בחורים וגם בתולות וקנים עם נערים: (יג) הללו את שם ידו כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים: (יד) וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרבו הללוהו:

לכולם ומצוה לכולם לכל ארבע עולמות¹ להכלל זה בזה עשיה ביצירה והם בבריאה וכולם באצילות, ולהלל את עילת העילות. וחוזר לעולם העשיה וכולל כל הד' יסודות שבהם אש מים רוח עפר, דומם צומח חי מדבר² **שיהללו את ה' ו'.** וראה שם בפרק קמח³ שסדר הציווי שלנו את הבריאה להיכלל זה בזה ולהלל ולשבח את עילת העילות, הוא כסדר שנבראה הבריאה: תחילה מלמעלה למטה עד שהתגשמה בעולם העשיה, שממנו עיקר חזרת עלית הכבוד, כלשון חז"ל במוסף יו"כ אָנִית תהלה מגושי עפר. ושוב עולה במעלות הגשם מעפר למים רוח אש, דהיינו ארץ, ותהומות, אש, ורוח סערה. ושוב מהדומם לצומח לחי למדבר ולישראל, דהיינו ההרים וכו' ועץ פרי וכו' החיה וכו' מלכי ארץ וכו' זקנים עם נערים יהללו את ה' וכו'.

ומזה ראוי לאדם להתעורר לתפלה בכונת הלב, מאחר שבתפילתו קורא לכל העולמות להללו ולשבחו יתברך : רוצה לומר כיון שכך תיקנו חז"ל וגילו לנו שהדבור שלנו פועל ממש עד שרק על ידי הצווי של ישראל עולה השבח של הבריאה, נמצא שכל אחד מישראל חייב להרגיש אחריות גדולה, (כמאמר חז"ל (סנהדרין לז). כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם. רוצה לומר כדי שאדאג לתיקונו⁴) כי רק מכח השבח של הבריאה העולה למעלה לעילת העילות, חוזר ממנו ית' שפע והשגחה עולם.

עד כאן ביאור חברותא לתורה רלב

אבן עזרא (א) הללויה – זה המזמור נכבד מאד ויש בו סודות עמוקים ועתה החל לדבר על שני עולמות האחד העולם העליון והוא העולם הרחב והגדול ואחר כן הזכיר עולם השפל שהוא כמו הנקודה במחשבת החושב בעגולה גדולה והחל לאמר הללויה אתם מן השמים הללויה במרומים והטעם אתם הדורים בשמים המרומים והם שמי השמים:

¹ תהלים קמ"א ב'

² **כמבואר בפרי עץ חיים** – שער הזמירות – פרק ה – מהחברים – הללו את ד' מן השמים הוא ת"ת דיצירה, יש בו ד' היות נגד ד' אותיות השם. ולמעלה הללו מן השמים, מקור אצילות. במרומים – בריאה. מלאכיו – יצירה. צבאיו – עשיה. אח"כ חוזר ועולה ממטה למעלה, וכלל אותן זה בזה. הללויה שמש וירח, כולל יצירה ועשיה הרמוזים בשמש וירח. הללויה כל כוכבי אור, יצירה בבריאה, יצירה הם כוכבים של אור שהוא בריאה. הללויה שמי השמים והמים אשר מעל השמים, הם בריאה באצילות, והאצילות משבח לעילת העילות א"ס ב"ה, וזהו הללו את שם ד' כי הוא צוה ונבראו, הוא, לההוא דסתים. הללויה שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים, הכוונה למתק החסידים שלו. בני ציון יגילו במלכם, הם נ"ה שבונים לציון שהוא יסוד. יגילו במלכם, שהוא ת"ת. או נוכל לומר, במלכם מלכות, למתק הגבורה שלה. יעלו חסידים, הם נ"ה, נקראים חסדי דוד הנאמנים. בכבוד, זה מלכות. הללו אל בקדשו, הי"ס דיצירה מלמעלה למטה. וחזרתם כל הנשמה וכו'. ואומר ויברך דוד, כאן רמוזים הי"ס של בריאה, כדי לכלול יצירה בבריאה, ואלו הם – לך ה' הגדולה וכו' כי כל בשמים ובארץ אלו הם ז' ימים של הבנין. לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש – הם ג"ר:

³ **חומת אנך לחיד"א** תהילים פרק קמח (א) הללו את ה' מן השמים. רבינו האר"י רמז מן השמים אצילות הללויה במרומים בריאה. הללויה כל מלאכיו יצירה הללויה כל צבאיו עשיה. הללויה שמש וירח כללות עשיה ביצירה. הללויה כל כוכבי אור כללות יצירה בבריאה. הללויה שמי השמים כללות בריאה באצילות. אש יסוד האש. וברך יסוד המים שלג וקטור רוח יסוד הרוח. ההרים יסוד העפר דומם עץ פרי צומח החיה חי בלתי מדבר מלכי ארץ חי מדבר. ע"כ מרבינו האר"י זצ"ל:

⁴ **סידורו של שבת** (לרבי חיים מטשערנוביץ תק-תקע"ח) – חלק ראשון – השורש החמישי – ענף ה' אות (ג): וזו היא כוונת אמירתנו בימי החול בקפילת הללו את ה' מן השמים כנוכר. והוא בדרך צווי ופקידה לעורר לכל העולמות עליונים ומלאכי מעלה. וכל הנבראים אשר בעולם התחתון הנרמז הכל בקפילת הללו. כידוע כי מן השמים הוא עולם אצילות ובמרומים בריאה ומונה והולך כל ארבע עולמות אבי"ע. ובהגיע מחשבתו אל עולם העשיה מקשר כללות עשיה ביצירה ויצירה בבריאה עד המאציל העליון. ואח"כ הללו את ה' מן הארץ וסופר ומונה כל ארבע יסודות ארמ"ע וארבעה מיני דצח"מ כאשר כתבנו למעלה. והכל למען יתוועדו כולם לקרוא בשם ה' ולהודות לו שהוא בחי' עבודה המוטל על הנברא להודות לבוראו כי הוא חובת כל היצורים וגם לקבל מהם מנות המלך הם הניצוצי הקדושה השוכנים בהם. להעלותם למרום שבתם. ושיתגבר כח הקדושה בכל מין ומין לפי מהותה:

⁵ **מלבי"ם** תהלים פרק קמח (א) הללו את ה' מן השמים – המשורר יציין תהלת ה' איך היא יורדת מלמעלה למטה, מן העולם העליון שבעליונים עד העולם השפל שבשפלים, ושוב יתחיל לצייר איך תשוב התהלה ותעלה מן השפל מעלה מעלה, כי כן בבריאת העולם התחילה הבריאה להשתלשל תחלה מלמעלה למטה, וכל שירדה מטה מטה נתגשמה יותר ונתעבתה עד שיצא העולם השפל הלז הגשמי הרחוק מהאור העליון הרחק רב, שתחלה האציל אור האצילות ואז נתהוו מסך ונתעבה האור בעולם הכסא, ומשם השתלשל ונתעבה יותר בעולם המלאכים, ואחריו נעשה העולם האופנים, עד שיצא הכדור הארצי שלנו השפל חשך ענן וערפל, אולם אחרי שהגיע לתכלית הגשמיית והעכירות התחיל המציאות לשוב ולהזכר ולשוב אל מקומו מעלה מעלה, שאחר שנברא הדומם נזדכך החומר והופשט חמריותו לאט לאט עד שהוכן לקבל נפש הצומחת, ואח"כ הוזכר יותר עד שהיה מוכן אל נפש החיונית, ואח"כ הטהר יותר ועלה במעלה עד שנעשה ראוי לקבל צורת הנפש המדברת, ונעשה האדם בצלם אלהים ובדמותו, הוא הסלם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וכן הופשט חמריותו ונשתלם לאט לאט להסיר הקליפה והמסך עד שבא תור להאומה הישראלית לעלות בהר ה', ומשה בחירו עלה אל האלהים ועלו תחתונים למעלה עד המקום שהמלך במסבו, בענין שידמה המציאות (כפי דברי אפלאטון) כעגול ההנדסי ההגיגני, שה' הוא העומד בראש המחול והעגול הזה, וממנו התחיל המציאות לרדת מטה מטה ולהתעבות ולהתגשם, עד שבא לתכלית קצה המטה. ואז חזר לעלות אל ראש העגולה מן הארץ לשמים עד הנשגב העומד בראש המחול, כמ"ש על מליצה זו עתיד הקב"ה להיות ראש חולה לצדיקים לעת"ל והם מראים עליו באצבע כמ"ש במק"א, עפ"י יצייר תחלה ההילול היורד מלמעלה למטה והתחיל הללו את ה' מן השמים – ומפרש הללויה במרומים – שהם העולמות הגבוהים מאד, כמו העולם האצילות והכסא, משם יורד למטה אל עולם המלאכים.

⁶ ובזפיר ראוי, בתקפא ותלדז – ראוי, וסתולד – ראוי

⁷ מתדצו – לתפילה

⁸ **כמבואר בתורה** ה' אות [א] פי צריך כל אדם לומר: כל העולם לא נברא אלא בשבילי (סנהדרין לז). נמצא פשהעולם נברא בשבילי, צריך אני לראות ולעין בכל עת בתקון העולם. ולמלאות חסרון העולם, ולהתפלל בעבורם: